

Shet shugylasy

Shet aýdandyq qoǵamdyq-sarasi gazetі

Gazet 1937 jyldan bastap shyǵady

beisenbi, 9 sáýir 2026 jyl №14 (11 210)

Марапат

АҚПАРАТТЫҚ НАСИХАТ ТОП МҮШЕЛЕРІ МАРАПАТТАЛДЫ

Жуырда аудан әкімдігінің мәжіліс залында аудан әкімі М.Мұхтаров еліміздің Жаңа Конституциясының мән-мазмұнын жұртшылыққа кеңінен түсіндіріп, ақпараттық үгіт-насихат жұмыстарын жүргізген Жалпыұлттық коалиция мүшелері мен азаматтарға Қазақстан Республикасы Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың және Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы Ерлан Қошановтың Алғыс хатын табыстады.

Саяси науқанның сәтті өтуіне аудандық штаб құрамында қызмет еткен әрбір азаматтың еңбегі орасан. Аудан әкімі М.Мұхтаров: – тәуелсіз еліміздің тарихындағы жаңа белес – конституциялық реформаны қолдауға арналған шараларға белсенді қатысқан Сіздерге алғысым мен ризашылығымды білдіремін. Бұл – Мемлекет басшысының Сіздерге деген ыстық ықыласы, еңбектеріңізге берген лайықты бағасы, – деді аудан әкімі.

Марапат иелері атынан сөз алған аудандық Аналар кеңесінің төрайымы Гүлшара Ахметова, мемлекеттік қызмет саласының ардагері Қалижан Бекқожин ерен еңбекті бағалап, жоғары деңгейде марапаттау – біз үшін үлкен мәртебе, осындай зор сенім алдағы уақытта да ел игілігі жолында аянбай еңбек етуге жігер беретініне сенім

білдіріп, ризашылықтарын білдірсе, ауданның ішкі саясат, мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің басшысы Асхат Ахметов және «Amanat» партиясы Шет аудандық филиалының төрағасы Бауыржан Бада новтар уақытпен санаспай, ауа райының қолайсыздығына да қарамастан еліміз үшін аса маңызды саяси шараға атсалысқан барша марапат иелеріне шынайы алғыстарын білдірді.

Өз тілшімізден.

Ұлттық спортқа қолдау

ҰЛТТЫҚ СПОРТ ЖАНАШЫРЛАРЫМЕН КЕЗДЕСТІ

Қазақтың ұлттық ойындары – халқымыздың мәдени мұрасы. Ғасырлар бойы ата-бабаларымыздың өмір салтымен, дәстүрімен және дүниетанымымен тығыз байланысып келеді. Дүниежүзілік көшпенділер ойындары әлемнің түрлі елдерінен келген спортшылар мен қонақтарға қазақтың ұлттық ойындарын халықаралық деңгейде таныстыруға үлкен мүмкіндік берді. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев бабалардан мұра болып қалған қастерлі дәстүрлерді көздің қарашығындай сақтап, жас ұрпаққа жеткізу мақсатында қолға алынған бірегей жоба екенін атап өткен болатын. Соңғы жылдары ауданымызда ұлттық ат спорты ойындарынан аудан командасы жақсы нәтижемен жүлделі орындардан көрініп, аудан намысын қорғауда.

Жуырда аудан әкімі М.Мұхтаров ұлттық спорт жанашырлары мен кәсіпкер азаматтар және осы салада жетістіктерге жетіп жүрген спортшыларды қабылдап, аудандағы ұлттық спортты, соның ішінде көкпар спортын жаңа деңгейге көтеру мәселесін талқылады.

Айта кетейік, Ұлттық спорт ойындарынан аудан командасы соңғы жылдары байрақты бөсекелерде топ жарып, «Ақбидай» республикалық спартакиада-сында аудан намысын абыроймен қорғап келеді. Қазіргі таңда 100-ден астам спортшы мен 60 жасөспірім осы спортқа ма-

шықтануда.

Кездесуде командаға қажетті сәйгүліктерді сатып алу және материалдық-техникалық базасын нығайту үшін кәсіпкерлердің қолдауы қажеттігі айтылды.

Аудан әкімі ұлттық спортқа қолдау көрсету мақсатында кездесуге қатысып отырған ауданның кәсіпкер азаматтарына әлеуметтік жауапкершілік аясында ұлттық спортқа қолдау көрсетуге ұсыныс жасады.

Аудан әкімінің ұсынысы кәсіпкерлер тарапынан қолдау тауып, көмек көрсетілетін болып келісілді.

Өз тілшімізден.

БАСПАСӨЗ БАРИШАҒА!

“ШЕТ ШҰҒЫЛАСЫ” ГАЗЕТІНЕ 2026 ЖЫЛДЫҢ ЕКІНШІ ЖАРТЫЖЫЛДЫҒЫНА ЖАЗЫЛУ БАСТАЛДЫ

Shet shugylasy

ҚҰРМЕТТІ ОҚЫРМАНДАР “ШЕТ ШҰҒЫЛАСЫ” ГАЗЕТІМЕН БІРГЕ БОЛЫҢЫЗДАР!

АУДАНЫҚ “ШЕТ ШҰҒЫЛАСЫ” ГАЗЕТІНЕ ЖАЗЫЛУ 6 АЙҒА 3335.76 ТЕҢГЕ ИНДЕКСІ 65049

АУДАНЫҚ АПТАЛЫҚ БАСЫЛЫМҒА “КАЗПОЧТА” АҚ ЖЕРГІЛІКТІ ЖЕРЛЕРДЕГІ БАЙЛАНЫС БӨЛІМШЕЛЕРІНЕ БАРЫП ЖАЗЫЛУҒА БОЛАДЫ.

Көктемнің шуақты күндері келісімен қолға алатын шаруаның бірі - тазалық. Алтын бесік ауылдың көркейуі - тәуелсіз еліміздің көркейуі. Сенбі күні ауданымызда "Таза Қазақстан" республикалық экологиялық акциясы аясында облыстық сенбілік өтті.

Сенбілікте ауыл ішіндегі көшелер, өзен арналары, күре жолдың

Таза ауыл. Таза өлке. Таза ел!

БАРЛЫҚ МЕКЕМЕ ҰЖЫМДАРЫ БЕЛСЕНДІ ҚАТЫСТЫ

бойы қоқыстардан тазартылды. Акцияға ауданның барлық мекеме ұжымдары бір кісідей қатысып, тазалыққа жұмыла кірісіп, атсалысты.

Сонымен қатар, сенбілікке қатысушылар тұрғын үйлердің маңайындағы қыс бойы қар астында жатқан шұңқырлар мен өзектерді тұрмыс қалдықтарынан тазартты.

Жалпы тазалық акциясы аясында өткен облыстық сенбілік ауданы-

мыздың барлық елді мекендерінде жоғары деңгейде ұйымдастырылып, сенбілікке қатысушылар біркісідей жұмылып, тазарту жұмыстарын жүргізді.

Алдағы уақыттағы сенбіліктер мен "Таза бейсенбі" шеңберінде барлық жақсы істер қолға алынып, жалғасын таба бермек. Ауылдың сәнді де таза болуы үшін әлі де біршама істер атқарылатыны анық.

Өз тілшімізден.

БІРКІСІДЕЙ ҚАТЫСЫП, АТСАЛЫСТЫ

"Таза Қазақстан" республикалық экологиялық акциясы аясында облыстық сенбілік Босаға ауылында өтті.

Облыстық сенбілікке ауылдық округ әкімінің аппараты, білім беру, денсаулық сақтау ұйымдары мен теміржол мекемелерінен 9 ұжым, 75 адам қатысты. 800 га жер, яғни, ауылдың ішкі көшелері мен тұрғын үйлердің маңайы, саябақтар тазартылды.

Бұдан бөлек, "Таза бейсенбі" күндері ауылда тазалық жұмыстары жалғасуда.

ТАЗАЛЫҚ - ОРТАҚ МІНДЕТ

4 сәуір күні Өспен ауылдық округінде «Таза Қазақстан» республикалық акциясы аясында облыстық сенбілік өткізілді. Аталған игі шараға ауылдағы барлық мекемелер мен ұжымдар белсенді қатысып, туған жердің тазалығы мен көркейуіне өз үлестерін қосты.

Сенбіліктің негізгі мақсаты - қоршаған ортаны қорғау, ауыл аумағын абаттандыру және тұрғындар арасында тазалық мәдениетін қалыптастыру. Ис-

шара барысында көшелер мен қоғамдық орындар тазартылып, ретке келтірілді. Бұл жұмыстар ауыл келбетінің жақсаруына оң әсерін тигізді. Тазалық - тек бір күндік шара емес, ол - әрбір азаматтың күнделікті өмір салты мен ішкі мәдениетінің айнасы. Осы тұрғыда ұйымдастырылған сенбілік тұрғындарды ортақ іске жұмылдырып, қоршаған ортаға деген жауапкершілікті арттыра түсті.

Сенбілікке Өспен ауылдық округі әкімінің аппараты, білім беру мекемелері, мәдениет саласы

қызметкерлері, денсаулық сақтау ұйымдары, теміржол және өзге де мекеме ұжымдары қатысты. Барлығы бір мақсатта - ауыл тазалығы мен көркеюі жолында аянбай еңбек етті. Бірлік пен ұйымшылдықтың нәтижесінде ауыл аумағында тазалық жұмыстары жоғары деңгейде атқарылды. Таза ауыл - тұрғындар денсаулығының кепілі әрі жарқын болашақтың негізі. Сондықтан тазалықты сақтау - әрқайсымыздың ортақ міндетіміз.

Ұлан ДӘУЛЕТОВ,
бас маман.
Өспен ауылдық округі.

СЕНБІЛІК ТАЗАЛЫҚҚА СЕРПІН БЕРДІ

"Таза Қазақстан" республикалық экологиялық акциясы аясында Мойынты кентінде жалпы облыстық сенбілік өтіп, оған округ әкімінің аппараты, білім беру мекемелері, мәдениет саласы қызметкерлері, денсаулық сақтау ұйымдары, жеке кәсіпкерлер қатысты.

қоқыстар сыртқа шығарылды.

Жалпы сенбілікке 75 адам, 2 арнайы техника жұмылдырылып, 5 шақырым аумақ тазартылды.

Кентте тазалық жұмыстары күнделікті жүргізіліп тұрады.

Облыстық сенбілікте кент көшелері, саябақтар, тұрғын үй маңайлары тазартылып, иесіз күл

Ж.ТІЛЕГЕНОВА,
Мойынты кенті әкімі
аппаратының бас маманы.

СЕНБІЛІК - ТАЗАЛЫҚ КЕПІЛІ

Ауданымызға қарасты Нұраталды ауылдық округінде "Таза Қазақстан" республикалық экологиялық акциясы аясында облыстық сенбілік өтті.

Ауылдық округте өткен облыстық сенбілікке жаппай 53 адам

қатысып, екі арнайы техника жұмылдырылды. Ауыл көшелері мен тұрғын үйлердің маңайы, тазартылып, саябақтар мен мекеме жанындағы талдар өктелді.

Өз тілшімізден.

ТАЗАЛЫҚ ПЕН ТӘРТІПKE ҚЫРЫН ҚАРАМАЙЫҚ

Көктемнің алғашқы айында Ақсу-Аюлы ауылдық округі әкімдігі тазалық жұмыстарын қолға алып, одан әрі жаз бойы әр аптаның бейсенбі күндері тазарту жұмыстарын ұйымдастырып, жалғаса береді. Бұдан бөлек, мал бағымын ұйымдастыру, жайылым жерлерге қатысты және ветеринариялық қауіпсіздік мәселесі, қаңғыбас иттерді аулау сияқты өзекті мәселелерді талқылау мақсатында ауыл тұрғындарымен кездесу өткізуді дәстүрге айналдырған.

Жуырда аудандық мәдениет үйінде Ақсу-Аюлы ауылдық округі әкімдігінің

учаскелік полиция қызметкерлерімен бірлесе отырып бақылау шаралары, сонымен қатар, ветеринариялық станция тарапынан малдарды тіркеу, сырғалау және егу жұмыстары жүргізілгендігін айтты.

Ауыл әкімінің айтуынша атқарылып жатқан жұмыстарға қарамастан, талаптардың орындалмауы әлі де байқалатынын, атап айтқанда, малдардың бақылаусыз көшеде жүруі, сондай-ақ, жолға шығып кету жағдайлары тіркеліп, қайталанып жатқанын айтып, малдар көшеде қараусыз жүрген жағдайда Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушы-

басары Е.Шәкішев «Ветеринария туралы» Заңының 25-бабының 2-тармағына сәйкес, мал иелері өз міншігіндегі жануарларға екпе жұмыстарын жүргізуге, сондай-ақ, оларды сырғалап, таңбалауға міндетті, сонымен қатар, ірі қара төлдері туғаннан кейін 14 күн ішінде, жылқы құлындары 4 айға толғанда міндетті түрде сырғаланып және суық немесе ыстық таңбамен бірдейлендірілуі тиіс, ірі қара, қой және ешкі малдарын сырғалау мемлекет есебінен тегін жүргізілетінін айтты. Өз кезегінде Шет ауданының полиция ҚҚБ УПИ полиция майоры Ж.Лажимов полиция бөлімі тарапынан құқық бұзушылықтардың алдын алу, сондай-ақ, ауыл тұрғындарына түсіндіру жұмыстарын жүргізу басты мақсатымыз болып табылады деді. Осы бағытта ауыл әкімдігі және ветеринариялық станциямен бірлесе жұмыс атқарып келеміз. Алайда атқарылып

қалған қоқыстарды арнайы орындарға шығарып, тазалық сақтау қажеттігі ескертіліп жатқандығын атап өтті.

Жиында ауыл ақсақалдары Нияз Кенжебаев, Бөгенбай Тоқбергенов ауылдағы қаңғыбас иттерге қатысты мәселе көтеріп, тиісті жауаптарын алды.

Күн тәртібіндегі мәселелерді қорытындылаған Ақсу-Аюлы ауылдық округінің әкімі Д.Смайылов иесіз жүрген иттерге қатысты мәселеге орай, ауыл тұрғындарынан жиі өтініштер түсетінін, осыған байланысты біздің тарапымыздан Шет аудандық ветеринариялық станциясына тиісті хаттар жолданды және биыл ветеринариялық станция тарапынан иттерді аулау және жою жұмыстары жүргізілетінін айтты. Сондай-ақ, өткен жылдың өзінде 75 ит ауланып, жою жұмыстары жүргізілсе де саны азаймай отырғандығын, сондықтан әркім өз итін қараусыз жібермеуі тиіс деді.

Қоғамдық тәртіпке де қатысты мәселе қозғалып, өткен жылы 30 бейнебақылау камерасы орнатылса, биылғы жылы қосымша 8 бейнебақылау камерасын орнату жоспарланып отыр-

ластап қана қоймай, жеке үйлердің ауласына кіріп, тұрғындардың мазаларын алуда. Одан қалса күре жолға шығып, жол апатына себепкер болуда.

Біздің жұрттың бейқамдығы, енжарлығы әлі де сол баяғы күйдегідей.

«Мал баққанға бітеді» демекші, осы аталы сөзге мән беріп, қолындағы ірі қараның қам-қарекетіне терең бойлап жатқаны шамалы. Таңертең малын қорадан шығарып қоя береді, кімге сенеді, аман келе ме, тағы жолға шығып кетіп, біреуді жазым етеді ме, онда шаруасы жоқ. Оның арты өкінішке қарай, өткен жылы жол бойында қараусыз жүрген малдың салдарынан 25 жол-көлік оқиғасы тіркелген. Бұл негізінен мал иелерінің жауапкершілігінің төмендігінен, тиісті заңнама талаптарын сақтамауынан болып отыр.

Сонау 90-шы жылдары ауыл ақсақалдары жұртты өзара келістіріп, кезекпен бағуды ұйымдастырушы еді және оны өздері бақылайтын, жұрт кешке өрістен келген малын қорасына қамап алып отыратын. Бүгінде ондай ақсақалды көрмейсіз, мал иелері болса баққысы келмейді. Малың бақпақ түгілі, сауғылары да келмейтін сияқты. Оны түңгілік көшенің қуыс-қуысында, таңға жақын мөңіреген, желінінен сүт ағып жүрген сиырды да көрдік. Сұмдық-ай демеске лаж жоқ. Әрине, көпке топырақ шашудан аулақпыз.

Ауыл әкімі бұған дейін мал бағуға ынтасы бар азаматтармен келіскенімен сол баяғы мал иелерінің табынға мал қоспауынан немесе ақысын бермегендіктен мал бағылмай қалуда. Тіпті мал бағатын адамға астына көлігін тауып беріп, қоғамдық жұмысқа да тіркеп, жағдайын жасауға уәдесін де берген еді.

Ауыл ішінде қараусыз жүрген мал ғана емес, кейінде есектер пайда болды. Бұл да тұрғындардың наразылығын тудырып отыр. Көшеде бос жүрген есектің сырғасы да, таңбасы да жоқ. Бұл есектерді не үшін әкелгендерін ешкім түсіне алмай-ақ қойды. Арбаға жегіп, жұмыс жасап жатқанды немесе оны мініске пайдаланып жүрген жанды көрмедік.

Қалай айтсақ та осы жиналыста аталған мәселенің бөрі жан-жақты талқыланды. Көкейде жүрген ойлар айтылды.

Ауыл тазалығы мен қоғамдық қауіпсіздік сараланған жиын тұрғындарға ой салып, нәтижелі болады деген үміттеміз.

Тазалық пен тәртіпке қырын қарамайық, ағайын!

М.ДӘУЛЕТБЕКҰЛЫ.

ұйымдастыруымен бүгінде шешімін күтіп тұрған мәселелер - мал бағымы және мал иелерінің жауапкершілігі мен міндеттері, малдарды сырғалау, таңбалау жұмыстарын жүргізу, көшеде еркін жібермеу ережелері, жол-көлік оқиғаларының алдын алу мақсатында малдардың жолға шығып кетуін болдырмау, қауіпсіздік ережелерін бұзған жағдайда мал иелеріне әкімшілік шаралар қолдану, мал бастарын тіркемей немесе бақылаусыз қалдырған жағдайда айыппұл мөлшерлемелері және сондай-ақ, қоғамдық қауіпсіздікті сақтау мақсатында ауыл тұрғындарымен жиналыс өткізді.

Жиналысқа ауыл тұрғындары, ақсақалдар алқасы және полиция бөлімінің қызметкерлері мен ветеринария саласының, осы мәселеге тікелей қатысы бар кейбір мекеме басшылары қатысты.

Жиналысты кіріспе сөзбен ашқан ауыл әкімі Дархан Смайылов аталмыш жиналыстың негізгі мақсаты - мал бағымы, жол қауіпсіздігі және қоғамдық тәртіпті сақтау мәселелерін талқылау, алдағы міндеттерді айқындау екенін атап өтті. Өткен жылда мал бағымы бойынша бірқатар жұмыстар атқарылғандығын, әкімдік тарапынан түсіндіру жұмыстары ұйымдастырылып, рейдтік іс-шаралар жүргізілген,

лық туралы кодексінің 633-бабының 2-тармағына сәйкес айыппұл салу қарастырылғандығын, бірінші рет құқық бұзушылық жасаған жағдайда 5 айлық есептік көрсеткіш, яғни, шамамен 20 000 теңге көлемінде айыппұл қарастырылады. Егер бұл құқық бұзушылық бір жыл ішінде қайталанса, айыппұл мөлшері 10 айлық есептік көрсеткішке, яғни, шамамен 40 000 теңгеге дейін өсетінін атап өтті.

Өткен 2025 жылы малдарын қараусыз жіберу фактілері бойынша әкімшілік шаралар қолданылып, мал иелеріне айыппұл салынды. Сонымен қатар, ауылдық округ аумағында 25 жол-көлік оқиғасы орын алған. Бұл жерде ең басты мәселе - адам өмірі мен қауіпсіздігі екенін айтып, мәселеге жауапкершілікпен қарауға шақырды.

Ауыл әкімі ендігі мақсат - малдың көшеде жүру фактілерін азайту, жол-көлік оқиғаларын төмендету, малдарды толық тіркеу, сырғалау және таңбалау жұмыстарын аяқтау, мал иелерінің жауапкершілігін күшейту және қоғамдық тәртіпті сақтау екенін айтып, бұл бағытта бақылау күшейтілетінін, талаптар орындалмаған жағдайда заң аясында әкімшілік шаралар қолданылатынын айтты.

Жиналыста Шет аудандық ветеринариялық станциясы директорының орын-

жатқан жұмыстарға қарамастан қазіргі таңда мал бағымы, жол қауіпсіздігі және қоғамдық тәртіпті сақтау талаптарының толық орындалмауы әлі де орын алуда. Атап айтқанда, малдардың бақылаусыз көшеде жүруі, сондай-ақ, жолға шығып кету жағдайлары тіркелуде. Жуырда Жарық кентіне қарай шыға беріс жолда жол-көлік оқиғасы орын алып, көлік бір тұрғынның жылқысын қағып кеткен жағдай тіркелді. Жылқы иесі анықталды. Мұндай бағымсыз жүрген малдардың салдарынан жол-көлік оқиғалары жиілеп отырғанын атап өтті. Сондықтан өз малдарыңызға жауапкершілікпен қарап, қараусыз жібермеуді, сонымен қатар, санитарлық тазалыққа қатысты тұрғындармен және дүкен иелеріне түсіндіру жұмыстары жүргізіліп, қыстан

ғанын және бұл бейнебақылау камераларын орнатудағы негізгі мақсат - құқық бұзушылықтардың алдын алу екенін атап өтті.

Сондай-ақ, санитарлық тазалық мәселесіне қатысты барлық тұрғындарды тазалықты сақтауға және қоқысты тек арнайы белгіленген орындарға төгуге, ауылдың дамуы, тазалығы мен қауіпсіздігі - әрқайсымыздың ортақ жауапкершілігіміз. Тек бірлесіп жұмыс атқарсақ қана ауылдың қауіпсіз өрі таза, жанға жайлы және көрікті болатынына сенімді екенін айтып, жиынды қорытындылады.

Р. С. Ауылдағы малдың бағылмай, қараусыз жүруі жылда қайталанып отыратыны жасырын емес. Оған етіміз үйреніп кетті. Қараусыз жүрген малдар көшені

Болашаққа бастар жарқын жол

ЖАС ҰРПАҚТЫ ЕРТЕ БАСТАН ЕҢБЕККЕ
БАУЛУ - УАҚЫТ ТАЛАБЫ

Қазіргі таңда ауыл шаруашылығы - ел дамуының негізгі тіректерінің бірі ғана емес, ұлттық экономиканың тұрақтылығын қамтамасыз ететін стратегиялық маңызды салаға айналып отыр. Осы бағытта жас ұрпақты ерте бастан еңбекке баулу, табиғатпен етене байланыста тәрбиелеу, аграрлық мамандықтарға қызығушылығын арттыру - уақыт талабынан туындаған өзекті мәселе. Осы мақсатта білім беру жүйесінде енгізіліп отырған «Ауыл шаруашылығына қадам» кәсіби бейіндік агросынып жобасы - болашаққа бастар жарқын жол.

Агросынып - оқушылардың тек теориялық біліммен шектелмей, ауыл шаруашылығы саласының қыр-сырын тәжірибе арқылы меңгеруіне мүмкіндік беретін ерекше білім алаңы. Бұл жоба арқылы оқушылар жер өңдеу, өсімдік өсіру, мал шаруашылығы, агротехнология негіздерімен танысып қана қоймай, еңбектің қадірін түсінеді, жауапкершілік пен ұқыптылыққа үйренеді.

Бүгінгі таңда агросыныптарда білім алып жүрген оқушылар түрлі тәжірибелік жұмыс-

ды пайдалана отырып, ауыл шаруашылығын дамыту жолдарын зерттейді. Мұндай жұмыстар оқушылардың қызығушылығын арттырып қана қоймай, олардың болашақ мамандық таңдауда дұрыс бағыт алуына ықпал етеді.

Агросыныптың тағы бір маңызды тұсы - еңбекке деген құрметті қалыптастыру. Қарапайым ғана тұқым себуден бастап, өнім жинауға дейінгі үдеріс

Сонымен қатар, агросынып оқушыларды экологиялық мәдениетке тәрбиелеуде де ерекше рөл атқарады. Табиғатты аялау, жер мен суды тиімді пайдалану, қоршаған ортаға жанашырлықпен қарау - бүгінгі күннің басты құндылықтарының бірі. Осы құндылықтарды бойына сіңірген жас ұрпақ - ел болашағының сенімді кепілі.

Ел ертеңі - білімді ұрпақтың қолында десек, сол ұрпақты тәрбиелеуде агросыныптың алар орны ерекше. «Еңбек - елдің мұраты» деген халық даналығы бекер айтылмаған. Ендеше, агросынып - еңбекті дәріптеп, болашаққа нық қадам басатын саналы ұрпақ тәрбиелеудің тиімді жолы.

Қорытындылай келе, агросынып - жас ұрпақтың арманы мен мақсатын айқындап, оларды жарқын болашаққа жетелейтін маңызды жоба. Бұл - ауыл шаруашылығының дамуына серпін беретін, ел экономикасының нығаюына үлес қосатын, ең бастысы - еңбекқор, білімді, отаншыл азаматтарды қалыптастыратын игі бастама.

**Жұлдыз
СЕЙФОЛАҚЫЗЫ,
Бұрма ЖББ мектебінің
кәсіби бағдар берушісі.**

тарға белсенді қатысуда. Олар мектеп жанындағы тәжірибе алаңдарында гүлдер, ағаштар отырғызып, күтіп-баптауды үйренеді, өнім алудың тиімді жолдарын меңгереді. Сонымен қатар, заманауи технологиялар-

оқушыға төзімділік пен табандылықты үйретеді. Әрбір өсірілген өнім - мандай тердің жемісі екенін түсінген бала ертең елге пайдалы, еңбекқор азамат болып қалыптасары сөзсіз.

Мереке шуағы

АУЫЛДА ӨТКЕН МЕРЕКЕ

Ұлыстың ұлы күні, халқымыздың ең қадірлі де қасиетті мерекелерінің бірі. Бұл күні табиғат түлеп, күн мен түн теңеліп, жаңа жыл басталады. Наурыз - жанару мен жақсылықтың, бірлік пен татулықтың символы.

Қазақ халқы бұл мейрамды ежелден ерекше құрметпен қарсы алған. Ауыл-ауылда алтыбақан құрылып, ұлттық ойындар ойналып, ән мен күй шырқалған. Әр шаңырақта дастархан жайылып, наурыз көже дайындалады. Бұл

- молшылық пен берекенің белгісі.

Аталмыш мерекелік іс-шара Ақшатау кентіндегі Жарылғап батыр ауылындағы клуб үйінде жоғары деңгейде ұйымдастырылып өткізілді. Іс-шараның өтуіне Жарылғап батыр ауылындағы клуб үйінің қызметкерлері мен кітапхана ұжымы белсене атсалысып, бірлесе еңбек етті. Олар мерекелік бағдарламаны мазмұнды етіп құрып, ұлттық дәстүрлерді дәріптеп, ауыл тұрғындарына көтеріңкі көңіл-күй сыйлады.

Мереке аясында көріністер қойылып, әндер шырқалып, ұлттық ойындар ұйымдастырылды. Клуб қызметкерлері мен кітапхана ұжымы өздерінің шығармашылық белсенділігін танытып, көпшілік ризашылығына бөленді.

Мерекелік шара барысында Ақшатау кентінің әкімі А.Шонова ауыл тұрғындарын мерекемен құттықтап, ақжарма тілегін білдірді. Сонымен қатар, ауылдың қоғамдық өміріне белсене қатысып жүрген азаматтарға алғыс айтып, арнайы сый-сияпаттар табыстады.

Өз тілшімізден.

Рухани қазына

КІТАП - БІЛІМ БҰЛАҒЫ

2 сәуір - Халықаралық балалар кітабы күні. Бұл мереке балалар әдебиетінің қолдануға, жас оқырмандарды кітап оқуға баулу және балалар жазушылары мен суретшілерінің еңбегін дәріптеуге арналған.

Осы күні - әлемге әйгілі дат ертегішісі Hans Christian Andersen туған күніне орай

тай оқырмандар кітап әлемімен танысып, қызықты сәттерге толы әсер алды.

Іс-шара барысында балалар өз өнерлерін көрсетіп, кітап туралы тапқытарын мәнерлеп айтып берді. Бүлдіршіндердің өнері барша көрерменге көтеріңкі көңіл-күй сыйлады.

белгіленген. Танымал ертегілері: “Су перісі”, “Түйме қыз” тағы басқа да ертегілері жарық көрген.

Андерсеннің ертегілері балаларды мейірімділікке, адалдыққа, арманға сенуге тәрбиелейді. Оның шығармалары әлемнің көптеген тілдеріне аударылып, бүгінге дейін оқылып келеді.

Осыған орай жақында кітапханамызда іс шара аталып өтті. Шараға ауылымыздағы “Ақбота” балабақшасының бүлдіршіндері қонаққа келді. Кішкен-

Кітапханашы бүлдіршіндерге арнап өзінің жеке кітап қорынан арнайы кітаптар топтама-сын сыйға тартты. Бұл сыйлық олардың кітапқа деген қызығушылығын арттырып, білімге деген құштарлығын оятады деп сенеміз.

Кітап - білім бұлағы, рухани қазына. Балалардың кітапқа деген сүйіспеншілігі арта берсін демекпін.

**Кенжегүл
ЫНТЫБЕКОВА,
кітапханашы.
Ақой ауылы.**

Спорт

ЖҮЛДЕМЕН ОРАЛДЫ

Өткен айдың аяқ шенінде, яғни наурыздың 20-29 күндері аралығында еліміздің Атырау қаласында тоғызқұмалақтан юниорлар арасында Қазақстан Республикасының чемпионаты жоғары деңгейде өтті. Ұлттық спорттың мәртебесін асқақтатқан бұл ауқымды додаға еліміздің 16 облысы мен 3 қаласынан 250-ге жуық жас спортшы жиналып, өзара мықтыны анықтады.

Зияткерлік пен шеберлікті талап ететін тартысты бәсекеде әрбір қатысушы өз мүмкіндігін барынша паш етіп, жеңіс жолында барын салды. Осындай дүбірлі додада Шет ауданы, Ақадыр кенті атынан қатысқан Қожанәсіп Балғын да жоғары дайындықпен келіп, көрермендердің ыстық ықыласына бөленді.

Жарыс барысында ол табандылық пен терең ойлаудың үлгісін көрсетіп, 17 жасқа дейінгі қыздар арасында тоғызқұмалақтың блиц түрінен күміс жүлдеге қол жеткізді. Бұл - жас спортшының үлкен еңбегі мен табандылығының нәтижесі ғана емес, сонымен қатар туған өңірінің де абыройын асқақтатқан маңызды жетістік.

Чемпионат қорытындысы бойынша жеңімпаздар мен жүлдегерлер арнайы дипломдармен және бағалы сыйлықтармен марапатталып, олардың жетістіктері лайықты бағасын

алды. Айта кетерлігі, Балғынның бұл биік белеске жетуіне оның жаттықтырушысы - әлем және Азияның бірнеше дүркін чемпионы, туған әпкесі Қожанәсіп Аңсаған Азаматқызының қосқан үлесі зор. Тәжірибелі спортшы әрі білікті бапкер ретінде ол сіңдісіне тек шеберлік қана емес, жігер мен сенімді де дарыта білді.

Осылайша, ұлттық ойынның қадір-қасиетін терең сезінген жас буын өкілдері ел намысын абыроймен қорғап, тоғызқұмалақтың болашағы жарқын екенін тағы бір мәрте дәлелдеді.

**Қалижан БЕКҚОЖА,
Ақадыр кенті.**

Тағзым

ӘУЕНГЕ АЙНАЛҒАН ТАҒДЫР

Адамзат өркениетінің алтын арқауына айналған музыка - жүректің тілі, жанның үні. Ал сол ұлы өнердің биік шыңына көтеріліп, өз заманының ғана емес, ғасырлар көшінің рухани айнасына айналған композиторлар - уақыттан озған тұлғалар. Олардың әрбір әуені - тағдырдың тамырына бойлаған терең сыр, әрбір шығармасы - ұлттың жадында мәңгі сақталатын асыл мұра. Композиторлық дарын - жүректің нәзік қылын шерттіп, адам жанын тербете алатын күдірет. Ол - үнсіз сезімді әуенге айналдырып, тыңдарманның жүрегіне жол табатын тылсым күш.

Бүгінгі әңгімеміздің арқауы осыдан бірнеше жыл бұрын өмірден өткен белгілі сазгер, Қазақстан және Моңғолия Республикаларының Композиторлар одақтарының мүшесі болған Ысқақ Тәукейұлы туралы болмақ.

Дарынды композитор 1938 жылы 4 наурызда Моңғолия елінің Бай - Өлке аймағында дүниеге келген. Бұл өлке сол елдің батыс бөлігінде орналасқан және қазақтардың ең көп шоғырланған жері. Аймақ Алтай тауларының бөктерінде орын тепкен, табиғаты өте көркем. Ол жақтағы қандастарымыз дәстүрлі мал шаруашылығымен - қой, жылқы, түйе өсірумен шұғылданады. Қазақтың салт-дәстүрі, ұлттық киімдер, аңшылық өнері (әсіресе бүркітпен аң аулау) жақсы сақталған.

1943 жылы Ысекеннің әкесі Тәукей, үлкен әкесі Мәмәділ бай - құлақтың тұқымы деген жаламен сталиндік репрессия құрбандығына шалынып, ату жазасына кесіледі. Олар тек 1990 жылы ғана толығымен ақталады. Әкесі Тәукейдан қалған жалғыз мұра, қалың екі дәптер ғана. Бірақ ол дәптерлерде мол дүние - он екі ата тарихы, өзінің жазған бірнеше жырдастандары сақталған.

Анасы Миуа үлкен әулет ұрпағы, Әмірелі қажының жалғыз қызы. Төрт жасынан медресеге дін оқуына беріліп, он үш жасқа келгенше, тоғыз жыл медреседе оқыған. Парсыша, арабша жазылған құран-кәрім сүрелерін жатқа білген. Қазақша мүдірмей, сөзбе-сөз тәржімалап беретін, ескіше - жанашаға бірдей сауатты, суырып-салма ақындығы бар, сөзге шешен, әжептәуір өнші болған. 1990 жылы 85 жасында дүниеден озады, алайда туған елінің топырағы бұйырмайды. Ысекеннің өнерге деген құштарлығы осы анасынан дарығаны анық.

Ысқақ Тәукейұлы алты ағайынның ортасында туып - өскен. Уақыт өте келе өнер қонған шаңырақта өскен ағамыздың бауыры Сұлтан белгілі саясаткер, қоғам қайраткері болады. Моңғолияның Венгрия мен Швециядағы төтенше өкілетті елшісі қызметтерін абыроймен атқарады. Ғылым мен әдебиетті ұштастырып, моңғол еліне танымал романын, жазушы болып қалыптасады. Тәйіп інісі - актер. Қалған бауырлары да өнерден құралақан болмаған.

Кейіпкеріміз 1945 жылы Ақкөл елді - мекеніндегі бастауыш сыныбына барып, Бай - Өлке аймақ орталығындағы онбіржылдық мектебін тамамдап шығады.

Білім ошағында оқи жүре, сегіз жасынан қолынан домбырасын түсірмеген талантты жас дарын ел ішіндегі айтулы домбырашылардан дәріс алады. Мектеп бітірген жылы сол жерде алғаш рет құрылған қазақ ұлттық аспаптар оркестріне домбырашы болып қабылданады.

Ұлттық аспаптар оркестрінің құрамында 48 адам болған. 1959 жылдың 31 желтоқсанында оркестрдің тұсаукесері өтіп, аймақ жұртшылығы үшін үлкен салтанатты мерекеге айналады. Екі жылдан кейін осы оркестрдің концертмейстерлігіне ауысып, онда 6 жыл қатарынан еңбек етеді. Оркестрде жүргенде Қазақстаннан Бай-Өлкеге барған саз өнерінің білгірлері Тастанов Қабидолланың,

Мырзабеков Алдабергеннің, Әубәкіров Мөлғаждардың алдын көріп, өнерін шындай түседі.

Сол кездегі Қазақстанның халық әртісі, дирижер, профессор Мырзабеков Алдаберген шәкіртінің жетістіктеріне бағасын беріп:

- Домбырада ойнауда шеберлігін көрсете білген Ысқақ Тәукейұлы оркестрлік шығармаларды талдауда алдына жан салмайды. Туындылардың аккордтары мен гармониясының кемшін тұстарын тап басып айтып бере алады. Оның тыңдау қабілеті, көп дауысты айыра білуде құлағының өткірлігі елден ерекше. Келешекте тамаша дирижер бола алатын қабілеті де жоқ емес - деген екен.

Уақыт өте келе Ұлан-Батыр қаласының консерваториясына түсіп, моңғол сазгерлерінен сабақ алып, «теория және шығармашылық класын» бітіреді. 1973 жылы сол жерден музыкалық жоғары білім алып шығады. Консерваторияда оқып жүргенде қолынан «Фортепиано үйрену мектебі» деген үлкен оқулық түспей жүрген. Оның мақсаты жақсы дайындық жасай жүріп, консерваторияның шығармашылық бөлімінде білімін жетілдіріп, келешекте үлкен композитор болуды мақсат тұтқан. Жас болса да адамгершілік қасиеті, казаки бауырмалдық мінезі кез келген жанды өзіне тартып тұрған. Қатардағы музыкант бола тұра, жора-жолдастарының алдында сыйлы болған. Жолдастары оның қарым-қабілетін мойындай отырып, сол кездің өзінде өздерінің ұстазына балаған.

Дарынды музыка маманы қасиетті саз өнерінің әр жанрында сүбелі туындыларын дүниеге әкеле бастайды. Бас кезінде әндерге әуен жазып, одан кейін күй шығарумен шұғылданады. Бірте-бірте халық күйлерін, өзі шығарған туындыларын, басқа да шығармаларды оркестрге түсіре бастайды. Әубәкіров Мөлғаждар ұстазымен бірігіп «Ана - Жер Ана», «Қозы-Көрпеш - Баян сұлу» қойылымдарына музыка жазады. Композитор Мұқан Төлебаевтың әйгілі «Біржан-Сара» операсының актісіндегі ән-би композициясын оркестрге лайықтап жасайды.

Ысекең отбасымен бірге бабаларының тарихи отанына қайтып келуді армандайды. Оның сәті 1992 жылғы тамыз айында түседі. Торғай облысына ұшақпен жеткен қандастарды жергілікті халық шынайы ыстық сезіммен құшағын ашып, шашуын шашып, ақындары шырқаған ән-жырымен қарсы алады. Ата-жұртқа аман-есен табанын тіреген олардың төбелері көкке жеткендей қуаныштарында шек болмайды.

Қарсы алу рәсімінен кейін қандастарымыз Қима ауданына қарасты «Балталы» шаруашылығына орналастырылады. Ысекең баласы екеуі шаруашылықтың бір табын сиырын алып бағады. Бір жылдан кейін бір отар қойға ие болады. Бұл жұмысты олар 1996 жылға дейін жалғастырады. Сол жылы елімізде қабылданған бағдарламаға сәйкес «Балталы» кеңшары мемлекет иелігінен кетіп, жекешлендіруге жатады. Қолданыстағы Заңға сәйкес жергілікті халық өздерінің мүліктік үлестерін алып шаруа қожалықтарын құра бастайды. Алайда, еңбек өтілдері болмаған соң, алыстан келген отандастарымызға үлес бұйырмайды. Абырой болғанда, ол кезде Ысекең зейнеткерлікке шығып үлгерген екен. Амалсыздан отбасы мүшелері жұмыссыз қалуға мәжбүр болады. Жұмыссыз қалған отбасы жер ауыстыруды көздей бастайды. Жан-жақты пайымдай келе 1998 жылы құдаларының шақыруымен үш отау бірігіп Қарағанды облысы, Шет ауданы, Ақадыр кентіне көш аударады.

Арканын бел ортасында орналасқан Ақадыр өңірінде Ысқақ Тәукейдің музыка әлеміндегі екінші дәуірі басталғанын айта кетуіміз керек. Өйткені, бұл киелі

өңір Сайдалы Сары Тока, Тәттімбет, Мәди, Қыздарбек, Әбди, Сембек, Әбікен сияқты шертпе күйдін шеберлері, казактың ақияқ ақындары Сәкен, Қасым, аттары аңызға айналған Көкбөрі Керней Жарылғап, Ағыбай, Байғозы батырлардың ата-қонысы. Өз ұлттын шексіз сүйетін, ұлыларды ұлықтай білетін, көкірегі ояу, көзі ашық ағамыздың шабыты осы жақта жана серпін алады.

Дүниеге «Сарыарқа сазы», «Сәкен» поэмалары, Мәди туралы фантазия, «Тәттімбетке тағзым» күйі келеді. Арқаның шертпе күй мектебі өз иіріміне тартқаны соншалық, бірыңғай осы дәстүрде жиырма шақты күй жазып тастайды. Олардың ішінде «Тайқасқа» атты күйін дүниеге әкелгенін ерекше мақтан тұтып жүрген. Күйдің шығу тарихына үңілсек, сазгер бір адамдардан мына әңгімені естіп қалады: «Жанаарқа өңірінде өткен үлкен бір дүбірлі тойда болыс болған, композитор - күйші Сайдалы Сары Токаның сәйгүлігі жеке дара озып, аламан бәйгені жеңіп алады. Тайқасқа шапқанда ешбір жан баласы бас бәйгеден дәмеленіп көрмеген. Жалғыз қарайып, маңдайы жарқырап келе жатқанда Сайдалы руының үлкен-кішісі: «Сары Тока, Сары Тока» деп айғайға басып, ұрандатады екен. Тайқасқаның негізгі иесі жақын ағайыны Бөстек есімді азамат болғанымен, өзара келісімдері бойынша еліне сыйлы әруақты би Сайдалы Сары Токаның атынан шауып жүрген».

Осы әңгіменің арқауының негізінде Ысқақ сазгерде шабыт оянып, «Тайқасқа» күйін жазып шығады. Күй мазмұнында аламан бәйгеде сәйгүліктердің төрт тұяғы жер қыртысын көшіріп, шаң тозанын қарша боратып, қара жердің апшысын қуырып келе жатса, үстіндегі баласы торғайдай шырылдап қиқуға басып, екі аяғымен сәйгүліктің екі өкпесін тепкілеп, камшысын бұлғап-бұлғап сауырынан сарт еткізіп отырады. Бйлайғы жұрт: бір-біріне есе бермей, «баленбайдың торысы, түгеншенің қаскасы» деген у-шу, айтыс-тартыс сәйгүліктің дүбіріне қосылғаны құлақ тұндырады. Бұл күй жоғарыдағы сипаттаманы көз алдыңызға алып келеді. Күйді тыңдағанда делебен қозып, қанын тасып, сол сәйгүліктің үстінде тура өзін шауып келе жатқандай керемет әсерге бөленесін.

Ысқақ Тәукейұлының 2009 жылы Қарағанды қаласында шыққан «Арқада туған әуендер» атты кітабы шығады. Шығармашылық туындысына атажұртқа келгеннен кейін жазылған шығармалары, күйлер мен әндер жинағы енген. Жинақта ел мен жердің шежірелі сыры, азаматтардың асқақ арман-мұраты күй болып төгіліп, ән болып әуелеген. Ақадыр шаһарында Ысекең көрнекті прозаик, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі, қазіргі кезде Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының иегері Өмір Кәріпұлымен жақын танысады. Бірі сөзден сәулет тұрғызған жазушы, жырдаң жан тербеген ақын; екіншісі - әуеннен әдемі саз өрген композитор, үнсіздіктің өзіне жан бітірген шебер. Екеуін табыстырған - өнерге деген шексіз махаббат, рухани үндестік, жан дүние-

нің тұнық тазалығы. Олардың әңгімесі қарапайым сөз алмасу емес, тұтас бір шығармашылық симфония секілді еді. Бірі айтқан ойды бірі іліп әкетіп, жырмен жалғап, әуенмен әрлейтін. Жазушы-ақынның қаламынан туған бейнелер сазгердің пернесінде тіріліп, әуезге айналса, сазгердің жүрегінен төгілген әуен ақынның өлеңіне айналып, мәңгілікке жол тартатын. Олар үшін өнер - жай ғана кәсіп емес, тағдырдың сыйы, жүректің тілі, жанның шыңдығы еді. Сондықтан да бірін-бірі сөзсіз түсінетін, үнсіз ұғынатын. Бірінің жан толқынысы екіншісінің жүрегінде жаңғырып жататын.

Бүгінгі таңда 86 жасқа келіп қалған қарт қаламгер Өмір Кәріпұлы өзінің досы болған Ысқақ Тәукейұлын сағынышпен еске алып:

- Ысекең екеуміздің достығымыз ерекше еді. Кездесе қалсақ, қай тақырыпты болсын тереңнен қозғап, әңгімеміз таусылмайтын. Кейде бір-бірімізді қағытып, зілсіз қалжыңға орын беретінбіз. Онымызға ешуақытта ренжіп көрмеппіз. Шығармашылықта да қанаттасып, жүрек үнін біріктіріп, оннан астам әнді дүниеге әкелдік. Олардың ішінде «Аңсайды елі, Сәкенің», «Туған жерім», «Оян қазақ, туды күнін», «Алаштың Ақселеуі», «Ақадыр вальсі», «Жанаарқа вальсі» әндер республика көлемінде айтылып жүр. Әндеріміздің біразын өмірден ерте кеткен дәстүрлі өнші, облысымыздан Абай қаласында тұрған Ноғавеа Бота да орындап жүрді, - деп сөзін аяқтады.

Бір күні Ысқақ ағамыз әдеттегідей кабинетіме келе қалсын. Мен телефонмен шаруаларымды жасап отырғанмын. Ол кісі қарсы алдымдағы үстел үстінде жатқан өлеңдерді жайлап парактап отырды. Кенет көзі ақын Свет Оразавтың ұлым Есенкелдінің мезгілсіз қазасына арнап жазған жырына түсітті.

- Қалижан, сенің балаң өмірден ерте өткен бе? - деді жүрегі шым еткендей үнмен.

- Иә, Ысеке... он алты жасында Есенкелдімен айрылдым. Бұл - Свет Оразав ағамыздың жазған өлеңі, - дедім.

Ол кісі бір сәт үнсіз отырып қалды да, әлгі паракқа қайта үңілді. - Өлеңді маған бере тұрасың ба? - деді баяу ғана.

- Әрине, алыңыз, - деп ойланбастан рұқсат еттім.

Ертеңгі таңда жұмысым басталған бетте ағамыз кабинетіме тағы келіп тұр. Көздері қызарып кеткен, түн ұйқысын төрт бөлгені бірден аңғарылады.

- Қалижан, кешегі өлеңге жана ән жазып әкелдім, - дегенде, алғашында тосырмап қалғаным рас.

- Әә, көп рахмет сізге. Мен сізден ән жазып бер деп сұрап па едім? - деп, іштей іменіп жауап қаттым.

Сол кезде Ысқақ ағамның жанарынан терең мұнның табы байқалғандай болды.

- Осыдан бірнеше жыл бұрын менің де балам өмірден өткен. Мына Свет ақынның өлеңі жүрегімді қозғап кетті. Үйге бара сала, сол сезімнің жетегімен ән жазуға отырдым, - деген сөздері жүрекке шок тастағандай әсер етті.

Сөйтіп, тағдырдың ашы зары мен өнердің мәңгілік үні тоғысқан «Өнерімнен өмірлісін» атты ән дүниеге келді. Сазын Ысқақ ағамыз жазып, сөзін Свет Оразав өрген бұл туынды кейін кент сахнасында мәдениет саласының майталманы, күміс көмей өнші Күлән Мұсанованың орындауында шырқалып, көптің жүрегіне жол тапты.

Кейін сазгер ағамыз екеуміз шығармашылық байланысымызды жалғап, тағы да бірнеше әнді жарыққа шығардық. Әуені Ысқақ ағамыздікі, ал сөзі - менікі.

Жалпы елу жылға жуық ғұмырын өнерге арнаған музыка маманы, дарынды сазгер Ысқақ Тәукейұлы ұлттық музыка әлемінде өшпес із қалдырды. Ол оркестрге арнап 10 поэма, 6 увертюра, 4

сюита жазып, жүзге жуық ән-романс пен көптеген күй әуендерін дүниеге әкелді. Сазгердің оркестрлік туындылары Қарағанды қаласындағы Сәкен Сейфуллин атындағы қазақ драма театры сахнасында қойылған спектакльдердің ажарын ашып, көрерменнің көңілінен шыға білді.

Саз өнерінің саңлағының 75 жылдық мерейтойына орай Астана қаласында өткен кеш - оның өнердегі орны мен беделінің айқын көрінісі болды. Бұл кеште Қазақ ұлттық халық аспаптар оркестрі мен елге танымал әншілер сазгердің туындыларын асқан шеберлікпен орындап, тыңдарманға рухани ләззат сыйлады.

Сазгердің осы шығармашылық кешіне Ақадыр кентінен бір топ делегация болып аттандық. Ортамызда Ысекең, жанында жан досы Өмір Кәріпұлы, өзге де жерлестеріміз болды. Барып қайтқан сапарымыз жай ғана жол жүру емес, өнерге деген құрмет пен сағыныштың, рухани байланыстың көрінісі еді. Жүріп-тұруымызды, жол шығынымызды жергілікті меценат Бидайбеков Айбол Жасұйымы көтеріп, сыйлы ағаларының, делегация мүшелерінің ыстық ықыласына, алғысына бөленген еді.

Тағы бірде Ысқақ Тәукейұлы, Өмір Кәріпұлы үшеуіміз Абай қаласына барып, белгілі өнші Бота Ноғаваның шығармашылық кешіне барып қайтқан болатынбыз.

Ысқақ Тәукейұлының шығармашылық еңбегі қашанда жоғары бағаланды. 2003 жылы Қарағанды облысында «Үздік сазгер» атанса, 2010 жылы «Қазақстан Республикасының мәдениет қайраткері» құрметті атағына ие болды. Ол Моңғолия және Қазақстан Композиторлар одақтарының мүшесі ретінде де ұлттық өнердің өркендеуіне сүбелі үлес қосты.

Өнерге адал ғұмыр кешкен көрнекті сазгер 2013 жылы 76 жасқа қараған шағында жарық дүниеден озды.

Марқұм сазгердің өмірлік жары Тахау Шолпан апа бүгінде Ақадыр кентінде ғұмыр кешіп жатыр. 82 жасқа келген аяулы ана - отбасының ғана емес, бүтіндей бір әулеттің ұйытқысы, берекесі. Ысқақ ағамен бірге тағдырдың талай белесін еңсеріп, өмірдің ыстығы мен суығына төтеп бере жүріп, жеті ұл, екі қызды дүниеге әкеліп, тәрбиелеп өсірді. Бүгінде сол ұрпағы тамырын кенге жайып, үлкен әулетке айналды. Қазіргі таңда ұлдары Болат, Шәдет, Ержан, Бауыржаннан, келіндері Гүлден, Баршагүл, Шәрбат, Құлизадан 13 немере, 5 шөбере сүйіп отыр. Ал қыздары Калимат, күйеу балалары Бисолдан, тағы бір қызы Кәмшаттан 5 жиен немерелері бар.

Бұл дегеніміз әулеттің берекелі ғұмырының, ұлағатты тәрбиесінің айқын көрінісі. Ана жүрегінен тараған мейірім мен тағылған ұрпақтарға жалғасып, әулеттің шамшырағы болып қала бермек.

Әңгімемізді қорытындылай келе, композитор Ысқақ Тәукейұлының өмір жолы - тек ноталар тізбегі емес, жүрек дүрсілінің әуенге айналған сырлы шежіресі дер едім. Ол уақыттың үніне құлақ түріп, халықтың мұнын да, қуанышын да саға қосып, мәңгілікке аманат етті. Әрбір шығармасы - жанның тереңінен тамыр тартқан толғанис, әрбір әуені өмірдің өзіндей сан қырлы. Себебі бұл - әуенге айналған тағдыр. Тағдырдың талайлы жолдары, жүректің нәзік қылын тербеген сәттері, бәрі-бәрі саз тілінде сөйлеп тұр.

Осындай дарын иесінің шығармашылығы өзі кетсе де, уақыт өткен сайын қайта жаңғырып, тыңдарман жүрегінен орын таба беретіні анық. Өйткені шынайы өнер - өлмейді, ол тек жана буынмен қайта түлеп, мәңгілік әуенге айналады...

**Қалижан БЕКҚОЖА,
Ақадыр кенті.**

Өмір өткініші

ӨНЕГЕЛІ ӨМІР ЖОЛДАРЫ - ҰРПАҚТАРЫНА МҰРА

«Өмір сүруге және өмірдің рахатын көруге лайықты бір-ақ адам бар. Ол - өзінің алдына ізгі мақсат қойып, соның жолында өнегелі іс тындыратын немесе тереңнен ой толғап, артына сөз қалдыратын адам», - деген екен сонау көне заман өкілі, рим тарихшысы Соллустий. Адам өмірінде осынау талаптың ең биік өлшеміне ие болған, шежірелі Шет өнірінде шындалған өрелі де өжет, іскер азаматтар көптеп саналады. Аудан тарихына көз салсақ, осы өмірдің өркендеп өсуіне үлкен еңбек сіңірген, оның экономикасының дамуына сүбелі үлесін қосқан, есімдері бүгінгі ұрпаққа үлгі болған игі жақсылардың бірі - Рысқұл Қуанышбекұлы Жонкин текті тұяқтың ұрпағы еді.

Ол 1928 жылы Шет өнірінде Манатай маңайында өмірге келген. Оның атасы Дүйсенбай 1823 жылы қазіргі Тұмсық ауылында туған. 1886 жылы 63 жасында өмірден озды. Аты ортаға белгілі жақсы Жанқұтты мен замандас әрі сыйлас болған. Манатай қыстауында қыс алдында қайтыс болған Дүйсенбайдың зираты Қойкөл өзенінің жағасында. Ол кезде қазақ даласында өмір сүрген рулардың шекарасы анықталғандай өз жайлауы, қыстауы болатын. Жер дауы, жесір дауы басылмаған бір заман еді. Осыны ескерген Дүйсенбай би ел арасының бірлігін ойлап, ұрпақтарына сүйегінің өз руына тиесілі жердің шекарасында жерлеуін өсиет етіп кеткен екен. Шекарада орын тепкен зиратының ертеңгі күні Қойкөл өзенінің бір беті тегістей Мәмбетқұл руына тиесілі екендігін білдіретін үлкен айғақ болатынын сенсе керек. Дүйсенбай би - елінің келешегін ойлап, алысты болжай білген адам. Кейін туған-туыстары Дүйсенбай бидің мазарын жаңартып, қоршап басына ескерткіш орнатты.

Дүйсенбай би аз сөйлеп, көп тындайтын адам болған. Айтқан сөзін тындата білгендіктен, «дуалы ауыз би» аталды. 23 жасында Қояншытағайдың биі болған. Ел арасында «Дүйсекең айтыпты» деген парасатты сөздер әлі күнге дейін айтылады. Сөзді тұспалдап, мақал-мәтелдеп айтады екен.

Атақты Шөже ақынның шығармасындағы мына жыр жолдары би атамызға арналған екен: Дүйсенбай артық тудың

Шуақбайдан,
Қасқырдан ішік кидің Жолдан
байдан.
Баласы Дәулет-Тағай бас
қосқанда,

Дәл өзіңнен еш адам

артылмаған. Рысекеңнің аталас жақын бір әкесі Жүсіпбек (Шөкей) де сөз ұстаған. «Халық жауы» болып 1937 жылы сотталған, кейіннен ақталған екен.

Рысекең ауданның өсіп, өркендеуіне ат салысып, ұзақ жылдар бойы жауапты қызметтер атқарған. Аудандық тұтынушылар қоғамының төрағасы және қаржы бөлімінде еңбек еткен. Тектіден тек қуалайды деген осындай да айтылған ғой. Ағаның маңайы, ағайындары өсіп-өнген, өмірлері ұрпаққа өнеге, тағдыр тағылымдары терең, ортада сый, құрметке ие болған. Ағаның балалық шағы қазақ халқының басына түскен қиын-қыстау кезінде өтті. Ашаршылық, қуғын-сүргін, қырғын соғыс ауыртпашылықтарды көріп, ерте есейіп бір отбасының ер кіндіктің үлкені болғандықтан жастайынан колхоздың қара жұмысына жегілді. 1944-1949 жылдары колхоздың жұмысында, әрі қарай Жезқазғанда ФЗО-да, Жаңаарқада темір жол бойында учетчик, қайыра ауылға келіп әртүрлі жұмыстар атқарады. Сол кезеңде есеп-қисап жұмыстарына ерекше ден қойып, ықыласымен істейді. Бұл жайт келешекте осы кәсіппен айналысуына бағыт-бағдар болды дейді.

1948-1949 жылдары Октябрь колхозында (қазіргі Тұмсық ауылы) бастауыш мектепте мұғалім болып қызмет атқарады. Екі жыл қатарынан жазда Қарағандыда сырттай оқытатын, мұғалімдер даярлайтын курста оқыды. 1949-1952 жылдары міндетті әскер қатарында болып, азаматтық борышын атқарған.

1953 жылдан бастап зейнеткерлікке шыққанға дейін 35 жыл бойы аудандық қаржы

бөлімінде бюджет инспекциясында басшылық жасады. Одан кейін де 1995 жылдың ортасында дейін аудандық ауруханада, коммуналдық шаруашылық мекемесінде экономист болып еңбек етті. Өндірістен қол үзбей жүріп, 1964 жылы Семей қаржы-экономикалық техникумын үздік бітіреді.

Жылы жүрек соғысын 2006 жылы наурыз айының 29 жұлдызында тоқтатты. Ағаның өмірден өткеніне биыл 20 жыл толып отыр. 1949 жылы туған Рысжан қарындасы да 2021 жылы өмірден озды. Ол бала кезінен денсаулығы болмай, соған қарамастан аудандық банкінің кассирі болып еңбек етіп, 2007 жылы зейнеткерлікке шыққанға дейін тиянақты қызмет атқарды.

Рысқұл аға аудан экономикасын дамыту ісіндегі тынымсыз еңбегі үшін Жезқазған, Қарағанды облыстық Кеңесі атқару комитетінің грамоталарымен, КСРО Қаржы Министрлігі мен ВЦСПС-тің (кәсіподақтардың Бүкілодақтық) Құрмет грамоталарымен бірнеше мәрте марапатталды. КСРО Қаржы министрлігінің бұйрығымен «Қаржы қызметінің үздігі» атағы берілді.

1941-1945 жылдары Ұлы Отан соғысындағы ерлік еңбегі үшін, «Тын жерлерді игергені үшін», «Еңбек ардагері» медальдарымен марапатталған. 2007 жылы аудандық қаржы мекемесінің қақ бетіне Рысқұл Қуанышбекұлының қызметі мен аты жазылған мемориалдық тақта орнатылды. Бұл тағылымды іс-шара бүгінгі және келешек ұрпаққа үлгі-өнеге.

Аға жеті жыл қатарынан (1990-1997 жж.) жазған естелік өсиет кітабында өзінің бастан кешкен қиындықтарын өмірлік ұрпағына ғибрат етеді. Онда «Күздің қара суығында жал-

ғыз өзім отын-көмірімді ат арбамен тасып жүргенде терлеп,

бір құлағым бұрыннан дімкөс еді, екі құлағым шуылдап естимей қалды. Менің нағыз деген шағымда 32 жасымда құлағым бітіп қалды ғой?! Сендердің өсіп адам болуларыңды тілеп, көңіліме жұбаныш таптым. Біреулермен айкайласып, сөйлесіп, өйтеуір еңбектен қалмай уақыт өткізіп, алданып жасап, мақсат сендерді қайткенде адами қатарына қосу болды»-дейді ағамыз.

Жолы болар жігіттің жары өзіне лайық дегендей, 1956 жылы аға Ақшатау кентінде тұратын Құлмара Серікқызына үйленеді. Отбасында алғашқы перзенті Баян 1957 жылдың сәуірінде дүниеге келеді. 1958 жылы қыркүйекте Балташ, 1960 жылы Талғат өмірге келді. Құлмараның еңбек жолын ашқан ағаның өзі. Әуелі Ақшатауда балабақшада есепшінің көмекшісі болып еңбек еткен. Әрі қарай аудандық санэпидстансада бас есепші, кейіннен мәдениет үйінде бас есепші болып абыройлы еңбек етіп, зейнеткерлікке шықты.

Рысқұл ағаның қосағы Құлмара жеңгемізбен өмірге 6 бөрікті ұл мен көрікті қыз әкеліп, ұрпақ сабақтастығын әрі қарай ұлғайтты. Олар Баян, Балташ, Талғат, Қанат, Назым, Зейін атты азаматтар. Бәрі де жоғары және арнайы білім алып, отбасын құрып ауданымызда және Қарағанды қаласында әртүрлі салада еңбек етіп жатыр.

Кенжесі Зейін Рысқұлұлы 1963 жылдың 12 желтоқсанында Ақшатау кентінде өмірге келген. Өмірден жұлдыздай ағып өткен Зейін баласы би атамыздың 5 ұрпағы. Бүкіл әлемді жайпаған қауіпті індеттің тұсында 2021 жылдың 8-сәуірінде өмірден озды. Сынаптай сырғып, желдей гулеп күндер мен айлар өтіп жатыр. Зейін бауы-

рымыздың фәни жалған дүниеден бақилыққа, мәңгілікке аттанғанына да бес жылдың жүзі болыпты. Зейіннің еңбек жолы мен ортадағы орны туралы өмірден өткенде «Орталық Қазақстан» мен «Шет шұғыласы» газеттерінде жазбаларым шыққан болатын.

Тектінің тұяғы, асылдың сынғындай болған Зейін еңбек жолында ауданның аға буының өкілдерімен, замандас азаматтарымен қоян-қолтық еңбек етіп, өзінің қарапайым, орнықты, тиянақты мінез-істерімен көпшіліктің ортасында сый-құрметке ие бола білді. Ол ешкімді бөле-жармайтын, дос-жарандарының қабағына кірбің келтірмейтін. Дастархан басында өзін еркін ұстап, алғырлығы, сөзтапқыштығымен сыпайы әзіл-қалжыңын көрсетіп, көпшіліктің көрігін қыздырып отыратын еді.

Зейіннің жұбайы Маркеш Жекенқызы жоғары білімді-қаржыгер. Ұзақ жылдар бойы ауданның қаржы саласын басқарып келеді. Олардың Айзат, Алуа, Арнұр, Әбілхайыр атты балалары ержетіп, бәрі жоғары білім алып, әртүрлі салада қызмет атқарады. Былтырғы жылы Ақнұр шаңырақ көтерді. Құлмара әжесі осы қуаныш-қызықтардың ортасында, немерелерінің өсіп, өнгенін көріп бірқалыпты ғұмыр кешуде. Алла жазса келесі жылы 90 жасқа толады.

Рысқұл ағамыз, Құлмара апайымыз бекер өмір сүрген жоқ. Артында қанша үлгі, өнеге, тағылым, мағыналы мақсаттар қалдырды. «Сенің кім болғаның қоғам үшін қажеттілік, бірақ сенің артыңда кімді тәрбиелеп қалдырғаның - бөрінен ерекше мағыналы табыс», - деп айтқан екен ақылман аталарымыз.

Өмірлері өнеге, тағылымы мол Рысқұл Қуанышбекұлы, Рысжан Қуанышбекқызы, Зейін Рысқұлұлының ұрпаққа қалдырған істері мен іздері, жарқын бейнелері ешқашан ұмытылмайды. Ата тілегі қабыл болып, немерелері Айдын, Әнуар, Ақнұр, Әбілхайыр, Алдиярлар өмірге келіп, бүгінде ұрпақ сабақтастығын жалғастыруда. Алла оларға өмір жолында сәттілік тілейміз.

Марқұмдарды еске ала отырып, бағышталатын дұға, дайындалған ас қабыл болсын демекпін.

Боранбай ЖҰМКИН,
Шет ауданының
Құрметті азаматы, Қараған-
ды облысының Құрметті
ардагері.

Дәрігерлік кеңес

ҚЫЗЫЛША - АДАМ ДЕНСАУЛЫҒЫНА ТӨНГЕН ҚАТЕР

Қазіргі кезеңде адамзат үшін жұқпалы аурулардың алдын алу мәселесі айрықша маңызға ие болып отыр. Солардың ішінде Қызылша дерті қайтадан белең алып, қоғамдық денсаулық сақтау саласының өзекті проблемасына айналууда. Бір кездері бақылауға алынған бұл аурудың қайта өршуі - екпе алудан бас тарту мен ақпараттың жеткіліксіздігінен туындап отырған күрделі құбылыс.

Қызылша - аса жұқпалы вирустық инфекция. Ол

ауа-тамшы жолы арқылы таралып, науқас адаммен қысқа мерзімде байланыс болғанның өзінде жұғуы мүмкін. Аурудың жас талғамайтын белгілі болғанымен, әсіресе, екпе қабылдамаған балалар мен иммунитеті әлсіз жандар үшін қауіпті.

Дерттің алғашқы белгілері қарапайым тұмауға ұқсас болып келеді: дене қызуының көтерілуі, әлсіздік, жөтел, мұрынның бітелуі мен көздің қызаруы байқалады. Уақыт өте келе

науқастың терісінде ерекше бөртпелер пайда болып, ол бүкіл денеге таралады. Бұл - аурудың асқыну кезеңіне өткенінің айқын белгісі.

Алайда қызылшаның қауіптілігі тек сыртқы белгілерімен шектелмейді. Ол ауыр асқынуларға өкелуі мүмкін. Атап айтқанда, өкпе қабынуы, жүйке жүйесінің зақымдануы, тіпті мидың қабынуы сияқты күрделі жағдайлар тіркеледі. Мұндай асқынулар адам өміріне зор қауіп төндіреді

және ұзақ мерзімді салдарға алып келуі ықтимал. Осы тұрғыда аурудың алдын алу - ең тиімді әрі сенімді жол. Мамандар қызылшаға қарсы вакцинацияны жұқпалы аурулармен күрестегі басты құрал ретінде атап өтеді. Екпе ағзада тұрақты иммунитет қалыптастырып, індеттің таралуына тосқауыл қояды. Сондықтан әрбір азамат, әсіресе ата-аналар, балаларын уақы-тылы вакцинациядан өткізу мәселесіне үлкен жауапкершілікпен қарауы тиіс.

Сонымен қатар жеке бас гигиенасын сақтау, дұрыс тамақтану, салауатты өмір салтын ұстану да аурудың

алдын алуда маңызды рөл атқарады. Қоғамдық орындарда санитарлық талаптарды сақтау - әрбір адамның ортақ міндеті.

Қорытындылай келе, қызылша - жеңіл-желпі қарауға болмайтын, қоғам денсаулығына елеулі қауіп төндіретін дерт. Онымен күресу - тек медицина қызметкерлерінің ғана емес, бүкіл қоғамның ортақ міндеті. Денсаулықты сақтау - саналы ұрпақ қалыптастырудың негізі екенін естен шығармаған абзал.

Назерке
ҚАЗЫБОЛАТҚЫЗЫ,
СӨС дәрігері.

Имандылық

АСЫЛ ДІНІМІЗДЕГІ ЖАСТАР КЕЛБЕТІ

Тәуелсіз Қазақ елі үшін дін қай кезде де рухани тірегі болып табылады. Өткен тарихымызда небір зұлмат, қысылтаян, қылышынан қан тамған атеизм заманын бастан кешсе де, ата-бабаларымыз бір Жаратушының барлығын ұмытпаған. Ал тәуелсіздігіміз қолымызға тиген уақытта наным-сенімдерімізге еркіндік беріліп, ардақты жұртымыздың қасиетті дінге деген бетбұрысы тіптен қарқынды өсті. Жасыратынымыз жоқ, осы үрдістің жемісі ретінде асыл дінімізге ең көп қызығушылық танытқан буын жастар болды.

Жастар - кез-келген мемлекеттің ең басты әлеуметтік, стратегиялық ресурстарының бірі. Демек, қоғамның ілгері әрі жаңару болашағы жастарға байланысты. Осы себепті, қазіргі жаһандану заманында әлем мемлекеттері өздерінің ұлттық шекараларын сақтау мақсатында өз азаматтарының, дәлірек айтқанда жастарының тәлім-тәрбиесіне қатты көңіл бөліп отыр. Бұл мақсат жолында кез-келген діннің қоғамда атқаратын рөлі мен еңбегі өте маңызды.

Дана халқымыздың: «Бір жылынды ойласаң, егін ек. Он жылынды ойласаң, ағаш ек. Жүз жылынды ойласаң, ұрпақ тәрбиеле» дегені тегін емес. Көзі ашық, көкірегі ояу жастарды тәрбиелеудің негізгі мәні - сапалы білім мен саналы тәрбие беруінде жатыр.

Қасиетті Құран Кәрімнің ең бірінші түскен сүресі, алғашқы бұйрық «Оқы» деген. Осы қасиетті аятта Алла Тағала адам баласына барлық пайдалы білім түрлерін меңгеруді айтуда. Себебі, адам білім арқылы әлемді танып, әлемді тану арқылы Жаратушысын таниды. Ал, Жаратушысын дұрыс таныған пенде қоғамның ілгері, берекелі болуына еңбек етеді. Демек, дұрыс білім алу және сол алған білімін ел игілігі жолында амалға асыру ислам дінінің негізгі құндылықтарының бірі.

Білім алу мен қоғамды ізге-лендіру жолында жастық шақтың маңызы өте үлкен. Себебі халқымыздың даналық сөзінде: «Жастық шақта алған білім тасқа қашап жазғандай, кәрілікте алған білім суға өшейін салғандай» - десе, Ардақты Пайғамбарымыз (оған

Алланың салауаты мен сәлемі болсын): «Бес нәрсе келместен бұрын бес нәрсенің қадірін біл: қарттық келместен бұрын жастық шақтың, ауру келместен бұрын денсаулықтың, кедейлік келместен бұрын байлықтың, шұғылданбастан бұрын бос уақыттың және ажал келместен бұрын өмірдің қадірін біл» - деген.

Бұдан түйетін түйініміз, әр елдің жарқын болашағы иманды жастарға тікелей байланысты. Жастары рухты, білімді, рухани дамыған елдің болашағы да шуақты болмақ. Осы ойымызды ақиық ақын Мағжан Жұмабаевтың мына бір өлең шумағы қуаттай түсетіндей:

Қажу бар ма тұлпарға,
Талу бар ма сұңқарға,
Иман күшті оларда,
Мен жастарға сенемін - деп
өскелең жас ұрпаққа үлкен үкілі үміт артқан. Сондықтан «Найзаның ұшымен, білектің күшімен» сақтап қалған бабалардың үлкен аманаты бар екенін сезіндіру баршамызға жауапты міндет.

Осы жауапкершілігі мол міндетті абыроймен атқарып шығу үшін ең алдымен жастық шақта білім алу өте маңызды. Себебі білім алу әрбір мұсылманға міндет. Қасиетті Құранның «Мужәдәлә» сүресі, 11-аятында: «Алла Тағала сендерден иман келтіргендер мен ғылым берілгендердің дәрежесін жоғарылатады. Алла сендердің істегендеріңнен хабардар» - десе, Ардақты Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын): «Білім талап ету - әрбір мұсылманға парыз» - деген.

Жастық шақта адамның ақпараттарды қабылдауы, жаттау қабілеті, есте сақтауы өзге өмірлік кезеңге қарағанда әлдеқайда қуатты, әрі тиімді болады. Сол себепті жастық шақтағы уақытта тиімсіз өткізбей, білім алу, өнер үйрену, ізгі һәм пайдалы істерге арнау қажет. Бұл ойымызды Хәкім Абай ағамыздың мына бір өлең жолдары растайтындай: Жасымда ғылым бар деп ескермедім,

Пайдасын көре тұра тексермедім.

Ержеткен соң түспеді уысыма,

Қолымды мезгілінен кеш сермедім,- деген.

Жастық шақта орындау қажет маңызды істердің бірі - қоғамға пайдалы тұлға болу.

Жастық шақ - қайтып айналып келмейтін көктем мезгілі секілді. Осы бір құнарлы кезеңде жас топыраққа егін салып үлгермесеңіз, күзде мол өнім алуыңыз екіталай. Ардақты Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын): «Қиямет күні төрт нәрседен сұралмай, құлдың аяғы жылжымайды. (Ол): Өмірін қалай өткізгендігі, жастық шағын қалай өткізгендігі, мал дүниесін қалай тауып, қайда жұмсағандығы, біліміне қалай амал еткендігі?» - деген. Алла елшісі (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) жастық шақты өмірден бөліп алып айтуындағы сыр - жастық шақтың адамға берілген ерекше нығмет екенін, әрі ол турасында адам баласынан қиямет күні бөлек есеп алынатынын көрсетеді.

Екінші туындайтын өзекті мәселенің бірі - аға буынның жастарға ұдайы, әрі тұрақты түрде қолдап, жәрдем беруі. Ұлт жанашыры Ахмет Байтұрсынұлы: «Балам деген жұрт болмаса, жұртым деген бала қайдан шықсын?!» - деген ұлағатты ойын қалдырған. Қоғам үлкен бір отбасылық жүйе. Әр буын өкілі өзара байланысып, қолынан келетін барлық мүмкіндікті пайдаланып, жәрдем беріп отыруы қажет.

Осындай игі мақсат жолында ҚМДБ жанынан «Зейін» оқырмандар клубы төрт жыл бойы үздіксіз жұмыс жасап келеді. Клуб шеңберінде әртүрлі жастағы буын өкілдері кітап оқып, тұрақты түрде пікір алмасып отырады. Негізгі мақсат - жастарға дұрыс рухани тәрбиемен қатар пайдалы білімді сіндіру.

Зейін - оқырманның жүрегіне жылу, ақылына нұр ұялататын кемел мекен ұранымен осы уақытқа дейін мыңдаған қоғамға пайдалы шәкірттерді қалыптастырды.

Ойымызды Ардақты Пайғамбарымыздың (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) мына бір хадисімен аяқтауды жөн көрдім: «Расында Алла арзан ойын-күлкіге салынбаған жасқа міндетті түрде риза болады», - деген.

Берік АЛПЫСБАЙҰЛЫ,
аудандық «Жанқұтты би»
мешітінің имамы.

Қоғамдық тыңдаулар

ХАБАРЛАНДЫРУ

“Golden Mouse Mining” ЖШС ашық жиналыстар нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы хабарлайды:

Қарағанды облысында 2024 жылғы 4 наурыздағы №2549-ЕЛ лицензиясы бойынша 20 блок бойынша учаскеде қатты пайдалы қазбаларды барлау жоспарына әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін материалдар бойынша (НДВ, ПУО, ПЭК, ППМ).

Әсер ету аумағы: Қарағанды облысы, Шет ауданы. Учаскенің координаттары:

- 1) 48°18'00"С 73°41'00"В;
- 2) 48°18'00"С 73°46'00"В;
- 3) 48°14'00"С 73°46'00"В;
- 4) 48°14'00"С 73°41'00"В.

Тыңдау 22.05.2026 жылы сағат 12.00-де (жергілікті уақыт бойынша) Қарағанды облысы, Шет ауданы, Нұра ауылы, С.Мұқанов көшесі, 14, (әкімдік залы), сондай-ақ, Zoom конференциясы арқылы (конференция идентификаторы 933 171 2585. Кіру коды: 3fQq2c) <https://us05web.zoom.us/j/9331712585?pwd=YkZEZWl3alRlRTBpbEcycldWnTWUldwz09>.

Жоспарланған қызметтің бастамашысы - “Golden Mouse Mining” ЖШС, БСН 230 640 030 159.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Golden Mouse Mining» сообщает о проведении общественных слушаний в форме открытых собраний:

По материалам для получения экологического разрешения на воздействие (НДВ, ПУО, ПЭК, ППМ) к Плану разведки твердых полезных ископаемых, на участке по 20 блокам по Лицензии №2549-ЕЛ от 4 марта 2024 года в Карагандинской области».

Территория воздействия: Карагандинская область, Шетский район. Координаты участка:

- 1) 48°18'00"С 73°41'00"В;
- 2) 48°18'00"С 73°46'00"В;
- 3) 48°14'00"С 73°46'00"В;
- 4) 48°14'00"С 73°41'00"В.

Слушания состоятся 22.05.2026 г. в 12.00 (по местному времени) по адресу: Карагандинская область, Шетский район, с.Нура, ул.С.Муканова 14, (зал акимата), а также посредством Zoom конференции (Идентификатор 933 171 2585; код доступа: 3fQq2c. ссылка на онлайн-подключение <https://us05web.zoom.us/j/9331712585?pwd=YkZEZWl3alRlRTBpbEcycldWnTWUldwz09>

Инициатор намечаемой деятельности - ТОО «Golden

Кәсіпорынның заңды мекен-жайы: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мөңгілік Ел даңғылы, 52а ғимарат.

Әзірлеуші-жобалаушы: «Азия - Эксперт» ЖШС - БСН 191 040 017 945, Қазақстан Республикасы, Қарағанды облысы, Қарағанды қаласы, Әлихан Бөкейхан ауданы, м-он 15, 33 үй, 25 пәтер.

Жоба бойынша құжаттама ҰБД СОС және т б орналастырылған <https://hearings.ndbecology.gov.kz> және ЖАО сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat?lang=ru>, “Қоғамдық тыңдаулар” бөлімінде.

Барлық ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 күннен кешіктірілмейтін мерзімде қабылданады: сілтеме бойынша <https://ndbecology.gov.kz>, сондай-ақ, “Қарағанды облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы” ММ Қарағанды қаласы, Лобода көшесі 20, тел 8 (7212) 56-81-66, expertiza.upr_krg@mail.ru.

Mouse Mining», БИН 230 640 030 159, Юридический адрес предприятия: Республика Казахстан, город Астана, район Есиль, Проспект Мангилик Ел, здание 52а.

Разработчик - проектировщик: ТОО «Азия - Эксперт» - БИН 191 040 017 945, Республика Казахстан, Карагандинская область, город Караганда, район Әлихан Бөкейхан, м-он 15, д. 33 кв.25.

Документация по проекту размещена на НБД СОС и ПР <https://hearings.ndbecology.gov.kz> и на сайте МИО <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat?lang=ru>, в разделе «Общественные слушания».

Все замечания и предложения принимаются в срок не позднее 3 дней до даты проведения общественных слушаний: по ссылке <https://ndbecology.gov.kz>, а также в ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Карагандинской области» по адресу г.Караганда, ул.Лободы 20, тел 8 (7212) 56-81-66, expertiza.upr_krg@mail.ru.

ТҰТЫНУШЫЛАР НАЗАРЫНА!

«Су беру» ЖШС 2026 жылдың 15 сәуірінен бастап Көктіңкөлі, Өспен, Бұрма, Ортау, Айса, Төменгі Қайрақты, Ақшатау, Жарылғап батыр, Ақжартас елді мекендері бойынша қолданысқа келесі тарифтер бекітілгенін хабарлайды:

- жеке тұлғаларға ҚҚС-сыз 1 мі үшін - 129,72 теңге;
- өзге тұтынушылар үшін ҚҚС-сыз 1 мі - 154,50 теңге ;
- бюджеттік ұйымдар үшін ҚҚС-сыз 1 мі - 169,36 теңге.

«Су беру» ЖШС 2026 жылдың 15 сәуірінен бастап Ақадыр, Мойынты, Киік, Босаға, Сарыши, Тағылы елді-мекемендерін бойынша қолданысқа келесі тарифтер бекітілгенін хабарлайды:

- халық санатына жататын жеке тұлғаларға - 1 м3 үшін ҚҚС-сыз 184,96 теңге;
- бірінші және үшінші топқа жатпайтын өзге тұтынушыларға - 1 м3 үшін ҚҚС - сыз 191,33 теңге;
- бюджет қаражаты есебінен ұсталатын бюджеттік ұйымдарға - 1 м3 үшін ҚҚС-сыз 383,02 теңге;
- Шет ауданының Ақадыр, Мойынты сарқынды суларды бұру қызметіне 1 м3 үшін ҚҚС-сыз 138,63 теңге, оның ішінде тұтынушылар топтары бойынша сараланған тарифтер:
- халық санатына жататын жеке тұлғаларға - 1 м3 үшін ҚҚС-сыз 116,32 теңге;
- бірінші және үшінші топқа жатпайтын өзге тұтынушыларға - 1 м3 үшін ҚҚС - сыз 149,35 теңге;
- бюджет қаражаты есебінен ұсталатын бюджеттік ұйымдарға - 1 м3 үшін ҚҚС-сыз 211 теңге.

ТҰТЫНУШЫЛАР НАЗАРЫНА!

«Жылу беру» ЖШС 2026 жылдың 15 сәуірінен бастап жылу энергиясын өндіру, беру, бөлу және жабдықтау қызметтері бойынша Ақадыр кенті мен Ақсу-Аюлы ауылы елді мекендері бойынша келесі тарифтің бекітілгенін хабарлайды:

- Жылу энергиясы үшін ҚҚС-сыз 1 Гкал үшін - 6104,71 теңге.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Открыто наследственное дело после смерти Хавыдолда Солтаншарав, умершего 03 августа 2025 года. Заинтересованные лица могут обратиться к нотариусу Султановой К.Т, по адресу Карагандинская область, Шетский район, п.Агадырь, пр.Абай дом 31, телефон 8 710 33 62 426, 8 705 759 29 75.

Табиғат - тал бесігің

ТАЗА ТАБИҒАТ - ҰРПАҚҚА АМАНАТ

Табиғат - адамзаттың тіршілік көзі, өмір сүру ортасы. Жер, ауа, су, өсімдік пен жан-жануарлар бір-бірімен тығыз байланысты. Бірақ соңғы жылдары экологиялық мәселелер күшейіп, қоршаған ортаға келетін зиян күннен күнге артып барады. Табиғатты қорғау - тек мемлекет пен мамандардың ғана емес, әрбір азаматтың ортақ міндеті. Себебі таза табиғат - келер ұрпаққа қалдырар ең қымбат аманатымыз.

Қазіргі таңда экологияға ең үлкен қауіп төндіріп тұрған мәселелердің бірі - қоқыс. Пластик қалдықтар, полиэтилен пакеттер табиғатта жүздеген жылдар бойы ыдырамай жатады. Ормандардың кесілуі, өзен-көлдердің ластануы, ауаның түтін мен газға толуы адам денсаулығына кері әсерін тигізуде. Таза ауаның ластануы түрлі аурулардың көбеюіне себеп болып отыр. Жалпы экологиялық проблемалардың басты себебі - адамдардың экологиялық мәдениетінің төмендігі. Көп адамдар қоқысты кез келген жерге тастап, табиғатқа жауапсыз қарайды. Бір қарағанда, бір адамның жасаған әрекеті елеусіз көрінуі мүмкін. Алайда мыңдаған адамның салғырттығы үлкен экологиялық апатқа әкеледі.

Жастардың экологияға деген көзқарасы өте маңызды. Себебі

болашақ осы жас ұрпақтардың қолында. Мектептер мен жоғарғы оқу орындарында экологиялық тәрбиеге көңіл бөлініп, сенбіліктер, тазалық акциялары, экологиялық жобалар ұйымдастырылуы керек. Бұл жастардың табиғатқа деген сүйіспеншілігі мен жауапкершілігін арттырады.

Қоршаған ортаны тазарту, абаттандыру мен экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында “Таза Қазақстан” жобасы іске асырылғаны белгілі. Бұл орайда ел президенті Қ.Тоқаев жалпыұлттық бастамаға жалынды әрі дарынды жастарымыз белсенділікпен қатысып жатқанын айта келіп, Қазақстанның болашағы осындай санасы сергек, ойы ұшқыр жастардың қолында екенін баса айтты.

- Біздің Қазақстаннан басқа Отанымыз жоқ. Туған жерімізді ешкім сырттан келіп тазалап, көркейтіп бермейді. Отанымызды таза ұстау - әр азаматтың қастерлі парызы. Соңғы жылдары елімізде көптеген маңызды өзгеріс болды. Әділетті мемлекет болу үшін біз заң мен тәртіпке бағынатын қоғам құрып жатырмыз. Сондай-ақ, ауқымды реформалар жүргізіліп жатыр. Мұның бәрі, ең алдымен, өскелең ұрпақ үшін, яғни, сіздер үшін жасалуда. Қазақ

жастарының болашағы - жарқын, жолы - ашық. Мен сіздерге сенемін, зор үміт артамын! Отаншыл, білімпаз, еңбекқор болыңыздар деп тілеймін. Сонда Қазақстанымыз да Әділетті, Таза, Қауіпсіз және Өркендеген озық ел болмақ, - деп атап өткен болатын.

Таза табиғат - адам денсаулықтың кепілі. Егер біз бүгін табиғатқа жанаһырлық танытпасақ, ертең кеш болып кетуі мүмкін. Әрбір адам өзінен бастап табиғатты қорғауға үлесін қосса, келешек ұрпаққа таза әрі жасыл табиғат қалдыра аламыз. Табиғатты сақтау - болашақты сақтау.

Тазалық - денсаулық кепілі, әсемдік көзі. Табиғатты барынша аялап, қорғайық. Әрбір ағаш, әрбір гүл, әрбір бұлақ - біздің байлығымыз. Бірге таза ұстауға тырысайық. Таза Қазақстан - әрқайсымыздың қолымызда, сеніммен, жауапкершілікпен, бірлікпен әрекет етейік. Болашақ ұрпаққа таза әлем қалдырайық дегім келеді.

Арнұр ЕРБОЛАТ,
Ә.Ермеков атындағы тірек мектебінің 11 „ә“ сынып оқушысы.
Ақадыр кенті

Ой толғау

НЕГЕ АДАМДАР АРМАНДАРЫНАН БАС ТАРТАДЫ?

Адам баласы армандап туады. Бірі бала күнінде дәрігер болғысы келеді, бірі әнші, бірі мұғалім, бірі үлкен қалаға барып, жана өмір бастауды көздейді. Бірақ жылдар өте келе сол аппақ арманның жүзіне шаң қона бастайды. Кеше ғана жүрегің жарып шыққан асыл мақсат бүгін «қойшы, одан не пайда?» деген күмәннің тасасында қалып қояды. Неге? Неге адамдар өз армандарынан өздері бас тартады? Бұл сұрақтың жауабы бір ғана сөзге сыймайды. Кейде оған қорқыныш себеп, кейде қоғамның қысымы, кейде уақыт, кейде адамның өз-өзіне сенбеуі кінәлі.

Көп адам арманына жетпей жатып, жеңіліп қалады. Өйткені олар алдымен жолдың қиындығын көреді, ал арманның қадірін кейінге ысырып қояды. Мысалы, ауылда өскен бір қызды алайық. Ол кішкентайынан журналист болуды армандады делік. Мектепте шығарма жазудан алдына жан салмайтын. Мұғалімдері де үміт күтті. Бірақ үйдегілер: «Одан да мұғалім бол, тұрақты жұмыс табасын», «Журналистикада күн көру қиын» деді. Уақыт өте ол өз жүрегінің үнін емес, өзгенің қорқынышын тыңдай бастады. Сөйтіп арманы біртіндеп алыстай берді. Бұл - бір адамның ғана емес, мыңдаған жастың тағдырына ұқсас көрініс.

Арманнан бас тартудың ең қауіпті себебі - адамның өзіне өзі сенбеуі. «Қолымнан келмейді», «Менен мықтылар көп», «Жасым өтіп кетті», «Ақшам жоқ», «Танысым жоқ» деген

сөздер талай тағдырдың жолын кесті. Кейде адам нақты жеңілмейді, ол тек ойында жеңіледі. Жүрек әлі де қалайды, бірақ сана қорқалды. Ал қорқыныш арманның үнсіз жауы. Ол айқайлап келмейді. Ол «ертең бастайсың», «әзір уақыты емес», «тағы сәл күте тұр» деген жұмсақ сөйлемдермен келеді. Сөйтіп адам бір күні өзі үшін емес, тек міндет үшін өмір сүріп жатқанын аңғармай қалады.

Тағы бір шындық бар: кей адамдар армандарынан емес, шаршағандықтан бас тартады. Өмірдің күйбені, күнкөрістің қамы, отбасы жауапкершілігі, қоғамның талаптары адамның иығына ауыр жүк артады. Арман қашанда жарық нәрсе, бірақ оған жету жолы көбіне тікенекті. Таңнан кешке дейін жұмыс істейтін, бала-шағасын асырап жүрген адамның «өзім үшін өмір сүруге» мұршасы бола бермейді. Сондай сәтте арман еркелік сияқты көрініп кетуі мүмкін. Алайда дәл сол арман адамды тірі ұстап тұрған соңғы үміт болуы да ғажап емес.

Ең өкініштісі - кей адам өз арманынан біржола бас тартқанын бірден түсінбейді. Ол тек өзін жұбатады: «Тағдыр солай болды», «Бұйырмады», «Бәрі жақсы ғой». Бірақ іштің түбінде бір бос кеністік қалады. Өйткені адам нансыз біраз күн өмір сүрер, бірақ мағынасыз ұзақ өмір сүре алмайды. Арман - тек мақсат емес, ол адамның ішкі шамшырағы. Сол шам сөнгенде, тіршілік бар болғанымен, құлшыныс жоғалады.

Иманы кемел ел мықты

БЕЙБІТШІЛІК ПЕН КЕЛІСІМДІ НЫҒАЙТУ - ДІНИ ЭКСТРЕМИЗМ МЕН ТЕРРОРИЗМГЕ ҚАРСЫ ТҰРУДЫҢ БАСТЫ ЖОЛЫ

Қазіргі әлемде қоғам қауіпсіздігі мен тұрақтылығы - әрбір мемлекеттің басты міндеттерінің бірі. Соның ішінде діни экстремизм мен терроризм мәселесі көптеген елдерді алаңдатып отырған күрделі қауіптердің қатарына жатады.

Мұндай қауіптерге қарсы тұрудың ең тиімді жолы - қоғамда бейбітшілік пен келісімді нығайту.

Қазақстан - көпұлтты, көпконфессиялы мемлекет. Біздің елімізде түрлі ұлт пен дін өкілдері бір шаңырақ астында тату-тәтті өмір сүріп келеді. Бұл - елдегі тұрақтылық пен бірліктің нәтижесі. Бейбітшілік пен өзара құрмет қоғамдағы сенімді арттырып, адамдарды бір мақсатқа жұмылдырады.

Діни экстремизм мен терроризм көбіне қоғамда алауыздық туғызуға, адамдарды бір-біріне қарсы қоюға тырысады. Сондықтан мұндай теріс идеологияларға қарсы күресте халықтың бірлігі, өзара түсіністігі мен келісімі ерекше маңызды. Әсіресе, жастарға дұрыс тәрбие беріп, олардың білімін арт-

тыру - экстремизмнің алдын алудың тиімді жолдарының бірі.

Білім беру, мәдениет, қоғамдық ұйымдар мен бұқаралық ақпарат құралдары қоғамда толеранттылықты, сыйластықты насихаттауы тиіс. Адамдар әртүрлі көзқарас пен сенімге құрметпен қарауды үйренгенде ғана қоғамда тұрақтылық сақталады.

Бейбітшілік - ел дамуының негізі. Тыныштық бар жерде еңбек те, білім де, кәсіп те дамиды. Сондықтан әрбір азамат қоғамдағы бірлік пен келісімді сақтауға өз үлесін қосуы керек. Бірлік пен татулықты қадірлеу - экстремизм мен терроризмге қарсы тұрудың ең сенімді жолы.

Бүгінгі таңда бейбітшілік пен келісімді сақтау - тек мемлекеттің ғана емес, бүкіл қоғамның ортақ міндеті. Татулық пен тұрақтылықты нығайту арқылы ғана біз қауіпсіз әрі жарқын болашақ құра аламыз.

С.ҚАМЫТБАЕВА,
аудандық музейдің директоры.

БАННЕР БАСЫП ШЫҒАРУҒА ТАПСЫРЫСТАР ҚАБЫЛДАЙМЫЗ!

Шет аудандық “Шет шұғыласы” газетінің редакциясында әр түрлі көлемде әдемі дизайнмен дүкендерге, басқа да сауда орындарын, тойға, кешелерге баннер басып шығаруға тапсырыстар қабылдаймыз.

Бізде тәжірибесі бар маман жұмыс жасайды.

Тапсырыс берем деушілер болса редакцияның 8 (71031) 21-1-42 телефонына немесе баспагер Мейрамбектің 8 707 991 63-98 ұялы телефонына хабарласуға болады.

Шет аудандық қоғамдық-саяси газеті
Директор-редактор
Мейрам Дәулетбекұлы СӘДУАҚАСОВ

Жосалбай Салтанат Тұяқбайқызы, жауапты хатшы тел. 8 702 484 30 86
Айтолқын Төленбергенова бас бухгалтер тел. 8 777 574 89 31.
Нұрғалиев Мейрамбек 8 7079916398 баспа маманы

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат Министрлігінде 2019 жылдың қаңтар айының 4 күні қайта тіркеуден өтіп, тіркеу туралы №17435-Г куәлігі берілген.